

naš tednik

DANES v
TEDNIKU

1981 — mednarodno
leto invalidov

stran 2

Ob volitvah v
župnijske svete

stran 3

2. ljudski tek za Rožanski pokal v Svečah

stran 8

2. ljudski tek za ROŽANSKI POKAL je priredilo Slovensko prosvetno društvo »Kočna« v Svečah pod pokroviteljstvom NAŠEGA TEDNIKA in ELAN-trgovine na Brnci. 97 tekačev, od otrok do upokojencev, se je odzvalo vabilu.

Nagrada Prešernovega sklada Valentinu Omanu

Letošnja proslava Prešernovega dne (8. februar, dan pesnikove smrti), slovenskega kulturnega praznika, je bila prvič v Srednji dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Udeležili so se je najvišji predstavniki kulturnega in političnega življenja, med njimi član predsedstva SFR Jugoslavije Sergej Kraigher, predsednik SR Slovenije Viktor Avbelj, predsednik Republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič, zastopniki Cerkve in zastopniki zamejskih Slovencev.

Slavnostni govor je imel akademski slikar Jože Ciuha, predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov, ki je orisal mesto likovnega ustvarjalca v današnji družbi, predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada Bogdan Osolnik pa je spregovoril o pomenu tega najvišjega priznanja. Letos so prejeli 121 predlogov, 78 za Prešernovo nagrado, 78 pa za nagrade Prešernovega sklada (mala Prešernova nagrada).

Prešernove nagrade je dobilo 7 oseb, nagrade Prešernovega sklada pa 15.

Prešernovi nagrajenci so: Jože Babič, za življenjsko delo na področju gledališke, filmske in televizijske režije, Janez Bernik, za likovne stvaritve v zadnjih letih, Mile Korun, za režije v slovenskih gledališčih, Filip Kumbatovič-Kalan, za življenjsko delo na področju leposlovja, esejistike in teatrologije, Majda Potokar, za igralske stvaritve v Drami Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, Gabriel Stupica, za življenjsko delo na področju likovnega ustvarjanja, in Dane Zajc, za pesniško in dramsko delo.

Nagrade Prešernovega sklada so prejeli: Janez Albrecht, za vloge v Drami SNG v Ljubljani, Ljerka Belak, za vloge v zadnjih sezonah v SLG Celje, Alenka Gerlovič, za likovno delo, predstavljeno na razstavah zadnjih let, Herman Gvardjančič, za dela na razstavi Atelje 1980 v Likovnem razstavišču Riharda Ja-

kopiča, Janez Hočevar, za igralske stvaritve v Drami SNG Maribor in v ljubljanskem Mestnem gledališču, Andrej Inkret, za knjigi Spomini na branje in Novi spomini na branje, Miša Jelnikar, za oblikovanje nakita. Silvester Komel, za slikarske razstave v zadnjih letih, Marko Kravos, za pesniško zbirko Tretje oko, Uroš Lajovic, za izvedbo Mahlerjeve Prve simfonije v D-duru, Janez Matičič, za skladbo Koncert za violino in orkester, Valentin Oman, za razstave v zadnjih letih na slovenskem Koroškem v Avstriji, Milan Pajk, za razstavo fotografij v razstavišču Arkade v Ljubljani, Jože Privšek, za skladateljsko delo na področju jazza, Biba Bertok in Marjan Gašperšič za oblikovanje serijskega pohištva.

Utemeljitev za podelitev nagrade Prešernovega sklada Valentinu Omanu:

Valentinu Omanu, koroškemu Slovencu, je vir umetniških iskanj in izpovedi človek sredi množične kulture in razčlovečene tehnike, posebno še kot simbol usodnih življenjskih preizkušenj v izgubljanju človeške identitete. Oman se je na Koroškem uveljavil z monumentalnimi stenskim slikarjami in reliefnimi kompozicijami ter z nizanjkami intimnih izpovedi v grafičnih tehnikah. Kot pomemben likovni umetnik se uspešno uveljavlja na slovenskem Koroškem v Avstriji, s predstavitvami v Sloveniji pa se vrača tudi v naš kulturni prostor.

Prva personala slovenskega slikarja v Beljaku

V okviru kulturne izmenjave s sosednjimi državami bo od 17. 2. do 7. 3. 1981 v 'Galerie an der Stadtmauer' v Beljaku prvič predstavitev kakega slovenskega slikarja. Predstavljen bo slikar Henrik Marchel, ki bo sam navzoč na otvoritvi v torek, 17. februarja 1981, ob 19. uri.

Urad za kulturo občine Beljak tesno sodeluje z 'Gorenjskim muzejem' v Kranju. Iz tega sodelovanja sta izšle že dve razstavi v Beljaku: 1974: 'Umetnost na Gorenjskem' in 1980: 'Ljudska umetnost Gorenjske'. Trenutno je v Beljaku razstava Piera Mancinija, ki je prirejena tudi v okviru medsosedskega sodelovanja.

Tudi s koroškimi Slovenci je

mesto Beljak že plodno sodelovalo. Skupno s Krščansko kulturno zvezo v Celovcu in uradom za kulturo je nastopal v Beljaku znani jugoslovanski folklorni ansambel 'Lado'. Prav tako so bili v Beljaku predstavljeni slikarji 'mladjevci'. Urad za kulturo v Beljaku zares posreduje kulturo obeh narodnih skupin v tej deželi.

Zasluge za vzgledno sodelovanje s sosednjimi narodi grejo vodji urada za kulturo beljaške občine, Adolfu Schererju.

Urad za kulturo občine Beljak vabi v okviru 'reije' tudi k literarnemu branju Janka Messnerja iz knjige 'Kärntner Heimatbuch' v sredo, 18. 2. 1981, ob 20. uri v Malí dvorani rotovža.

Grilc: Hočemo konkretno rešitev naših vprašanj!

»Zadovoljen sem, da so že pri prvem razgovoru na taki odločilni ravni voditelji vseh treh strank jasno povedali, da je zanje manjšina obogatitev in da je treba obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti podpreti.« je dejal po dvournem razgovoru s predstavniki vseh treh strank predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc.

Pogovora, ki je bil pretekli petek, 6. februarja 1981, so se udeležili Leopold Wagner, Stefan Knafli in Mario Ferrari-Brunnenfeld ter dr. Matevž Grilc in dr. Franci Zwitter. Ker je do takega razgovora prišlo izjemno pogajanje okoli 10. oktobrskih praznov sploh prvič v 2. republiki, konkretnih rezultatov ni bilo pričakovati. Verjetno pa so sprožili premike pri zastopnikih strank, kar se je posebej odražalo v njihovih pogovorih z novinarji. Po razgovorih so namreč vsi trije voditelji

strank poudarili, da se je tudi na Koroškem izboljšala klima in da politika ne more biti naperjena »proti manjšini, ki z obstojem bogati našo deželo«, kot je dobesedno dejal deželni glavar Wagner. Vsi trije so tudi poudarili, da so pripadniki manjšine zvesti in lojal-

sti, končana pa je tudi debata o tem, ali imata osrednji organizaciji mandat pri zastopstvu narodne skupnosti ali ne.

Kot je povedal predsednik Narodnega sveta dr. Grilc o pogovoru, ki je potekal v resni in odprti atmosferi, sta predsednika osred-

Reprezentanti tristrankarskega sporazuma Wagner, Knafli, Ferrari so sprejeli ponujeno roko predstavnikov naše narodne skupnosti, Grilca in Zwittera. Je to bil samo poskus potolaženja po izključno nemškem 10. oktobru 1980 ali pa resen korak k premiku koroške deželne manjšinske politike? Odgovor bodo dala dejanja v bližnji prihodnosti.

ni prebivalci Koroške in avstrijske republike. »Zdaj naj kot Korošci govorimo o koroških problemih« je v pozitivni oceni pogovorov dejal vodja ÖVP, Knafli. Tudi vodja FPÖ, Ferrari Brunnenfeld, se je nedvoumno priznal k podpori manjšine, ko je dejal, da že sam obstoj manjšine predstavlja »absolutno obogatitev za deželo«. V svoji oceni razgovora je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter naglasil, da je potrebno s strani dežele ustvariti za vse naslednje politične korake klimo zaupanja, ki nastaja s tem, da so se predstavniki strank jasno priznali k obstoju narodne skupno-

njih organizacij predlagala, da se v prihodnjih razgovorih, ki se bodo v istem sestavu nadaljevali že pomladi, rešujejo konkretna vprašanja, Slovenci pa bodo predložili svoje predstave. »Šele, če bomo v prihodnjih razgovorih in v pogajanjih na deželni in zvezni ravni prišli do konkretnih rešitev življenjskih vprašanj, lahko razpravljamo tudi o vstopu v neke vrste sosvete,« je odgovoril dr. Grilc zastopnikom avstrijske televizije, ki so ga vprašali, ali je bilo govora tudi o sosvetih. O sosvetih se je kot o »zbornici« za koroške Slovence govorilo le ob robu.

Blaž Singer — 60-letnik

Svojo 60-letnico je obhajal 3. februarja 1981 priljubljeni svetovalec in pomočnik kmetov Blaž Singer. Poznamo pa slavljenca že od mladih let kot aktivnega narodno-političnega delavca, ki je prijel za delo na vseh področjih, v kulturi, narodni politiki, športu in gospodarstvu. V svojem delovanju pri kmetijskih zbornici je veliko pomagal kme-

tom z razvijanjem svinje- in živinorejskih krožkov. Poznan pa je tudi kot izdajatelj strokovnih priročnikov in zanimiv predavatelj na tečajih in prireditvah.

Svojemu bivšemu sodelavcu želi uredništvo Našega tednika še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Čestitkam se pridružuje Skupnost južnokoroških kmetov.

UVODNIK

Pogovorom morajo slediti dejanja

Spet pogovori brez rezultatov! Tako bo marsikdo od tistih, ki take razgovore načelno odklanjajo, morda dejal. Morda bodo razočarani optimisti, ki si preveč pričakujejo od dvournega razgovora, ki je potekal na najvišji deželni ravni. Tem in onim je treba reči, da se v dveh urah še ni premaknil svet, treba pa bo čakati še na dolge in težke razprave predvsem na deželni ravni, ki sicer ne odloča o členu 7, ki spada v zvezno pristojnost, kljub temu pa vsi vemo, da bo naposled odločala »koroška klima«. Zdaj gre najprej spremeniti »klimo«, dobra volja pripadateljev je tu. Koroške stranke oziroma njihovi voditelji so pretekli petek jasno in nedvoumno poudarili, da je manjšina obogatitev za deželo in ne kamen spotike. Iz tega spoznanja, ki ga na Koroškem lahko imenujemo »zgodovinsko«, pa sledijo tudi obveznosti. O teh bo morala beseda steči v prihodnjih razgovorih, če naj bodo taki stiki sploh smiselni.

Temelji so bili pretekli ponedeljek gotovo položeni. Nepotrebna polemika, ki so jo nekateri sprožili, ko so napadali osrednji slovenski politični organizaciji, češ da sploh nimata pravice do zastopstva, se verjetno ne bo več ponovila in je enkrat za vselej mimo. Tako vsaj pričakujemo. Pa tudi med nami bodo verjetno utihnili polagoma vsi, ki so polemizirali neupravičeno proti vsem pogovorom, ker do sedaj niso našli boljše rešitve. V naši družbi je pač tako, da politične odločitve nastajajo kot sad pogajanj.

Ob volitvah v župnijske svete:

Naša zgodovina velika in močna v sodelovanju med duhovniki in laiki

Tudi fare dvojezičnega ozemlja se pripravljajo na volitve v župnijske svete. Predpriprave za volitve, ki bodo v naši škofiji 15. marca 1981, so v polnem teku. Meseci oktober, november in december preteklega leta so bili namenjeni v farah duhovni pripravi volitev v župnijske svete. Treba je bilo čim več faranov seznaniti s pomenom farne skupnosti. Razpravljali so v farah o tem, katere možnosti obstajajo, da bi pospešili, izpopolnili in poglobili to skupnost. V eni ali drugi fari so se odločili celo za zborovanja, na katera so bili vabljeni vsi farani. Na teh zborovanjih so podali zastopniki obstoječih župnijskih svetov poročila o dosedanji dejavnosti in obdelali na njih aktualne farne zadeve. V marsikateri dekaniji pa so se zbrali člani župnijskih svetov iz vseh far dekanije, da kritično presodijo položaj ob zaključku prvega obdobja delovanja župnijskih svetov oziroma farnih delovnih krožkov.

Na zborovanjih v farah in dekanijah je bila na splošno izražena pripravljenost za sodelovanje v župnijskih svetih. Poudarjeno je bilo, da more vsaka fara postati le tedaj živa krščanska skupnost, kadar v njej vsi sodelujejo. Župnijski svet je soodgovoren, da bo krščansko življenje v farni skupnosti možno in da bo tudi raslo. Za farno skupnost ne more nositi vse odgovornosti le duhovnik sam, temveč morajo svojo nalogo poznati vsi katoličani in jo tudi izvrševati. Tako se bo župnijski svet o farnem življenju vedno z župnikom posvetoval in ukrepal glede potrebnih dejavnosti. Predvsem pa bo podpiral vse tiste dejavnosti, ki imajo v fari že močno tradicijo.

Govorili pa so dosedanji člani župnijskih svetov in farnih delovnih krožkov na zborovanjih v farah in na dekanijskih zborovanjih tudi o problemih in težavah, ki so nastale pred leti v zvezi s pripravami in izvedbo prvih volitev. Tako je znano, da so nekateri predlagali kandidate zgolj pod vidikom strankine pripadnosti. Drugod so prevladovala ozka nacionalna gledanja. Tako so izvedli n. pr. v eni fari volitve, ne da bi iskali soglasja s slovenskimi zastopniki. V drugi fari spet izvoljeni člani župnijskih svetov niso bili pripravljani — kot to predvidevajo pravila za volitve v župnijske svete — kooptirati v župnijske svete tudi zastopnike slovenske narodnostne skupnosti, če niso bili pri volitvah upoštevani. Vse povsod, kjer je prišlo do takih in podobnih incidentov, škof ni potrdil župnijskih svetov.

Prizadevanje za mir in človekove pravice

Na podlagi dosedanjih izkušenj je bilo spremenjenih več mest v pravilniku za volitve v župnijske svete. Tako je škofijški svet prav spričo narodnostnega položaja v deželi poudaril — upoštevajoč sinodalne sklepe koroške in vseavstrijske sinode — kot eno izmed bistvenih nalog župnijskih svetov — prizadevanje za mir. Na predlog Slovenskega pastoralnega odbora, v katerem sodeluje sedemnajst duhovnikov in laikov, pa je bila sprejeta sledeča naloga:

»K pastoralnemu poslanstvu Cerkve spada, da si le-ta v duhu evangelija in v smislu sinodalnega zakona o »Sožitju Nemcev in Slovencev« prizadeva v vseh župnijah škofije, zlasti še v dvojezičnih, za vzpostavljanje miru med narodnostnima skupinama. To bo uspelo le tedaj, če bo sta to prizadevanje vodila ljubezen do bližnjega in zavestno zavzemanje za prizadevanje, spoštovanje, varstvo in pospeševanje človekovih pravic.«

Glede sprejema na kandidato listo pa se mora vsak kandidat pismeno obvezati, da sprejme kandidaturu pod sledečimi pogoji:

»Izjavljam, da sem brez zadržka član cerkvene skupnosti in da soglašam s tem, da sem kot kandidat sprejet v kandidato listo za volitve župnijskega sveta. Pripravljen sem, da sprejemem morebitno izvolitev ali da kot nadomestni član sodelujem v župniji. Seznanjen sem z nalogami župnijskega sveta.

- Zavedam se, da se od odgovornega sodelavca v župniji pričakuje: da se osebno trudi za življenje po veri in da po svojih možnostih in močeh prispeva k oblikovanju živega farnega občestva;
- da je pripravljen prevzeti do ločene naloge (npr. sodelovanje v kakšnem strokovnem odboru);
- da si prizadeva za stik z ljudmi v župniji, da bi tako lahko posredoval njihove želje in potrebe župnijskemu svetu.
- Če bom za poslovno dobo 1981—1987 izvoljen v župnijski svet, sem pripravljen, da se bom dejavno udeleževal sej župnijskega sveta in izkoriščal možnosti za nadaljnje izobraževanje.«

Pastoralni župnijski delovni krožki

Iste naloge kot jih vršijo župnijski sveti, pa so predvidene tudi za »Pastoralne župnijske delovne krožke«. Take krožke bodo ustanovili v farah, v katerih se župniku ali že obstoječemu delovnemu krožku ali dosedanjemu župnijskemu svetu iz tehničnih razlogov ne zdi umestno, da bi volili župnijski svet. V takih farah morejo ustanoviti v smislu pravilnika za župnijske svete

»za postopno uresničevanje soodgovornosti župnijskih članov in za oblikovanje z ljubeznijo in pravičnostjo prežetega občestva Pastoralni župnijski delovni krožek.«

So v škofiji tudi na dvojezičnem ozemlju fare, ki se bodo poslužile te možnosti.

Vzajemnost duhovnika in laika

»Krščanska kulturna zveza« v Celovcu je izdala ob šestdesetletnici ustanovitve osrednje prosvetne organizacije koroških Slovencev knjigo »Naši rajni duhovniki«. V njej beremo:

»Šestdeset let zgodovine koroških Slovencev! Bila so to desetletja polna življenja, pa tudi polna bridkega trpljenja... Bila je to velika doba narodnega prebujanja, doba neštetihs verskih in kulturnih prireditev, doba močnega političnega hoteanja, doba, v kateri so vzcvetele in delovale naše gospodarske in zadržne organizacije ravno tako, kot je bogato cvetelo versko življenje po naših farah in družinah. Nadvse pa je bila ta doba velika in močna v družnem sodelovanju med našimi duhovniki in našimi laiki, prosvetarji, gospodarji, kmeti, politiki na občinski in deželni ravni. Vse je družila ena sama misel: mati, domovina, Bog! Imeli so jasne poglede na vsa življenjska vprašanja vere in naroda in se nikdar niso zgubljali v brezplodnih razpravljanih. Nikdar niso iskali sebe, vedno so živeli le delu, idealizmu, trpljenju za vero in narod.«

Križev pot koroškega slovenskega duhovnika

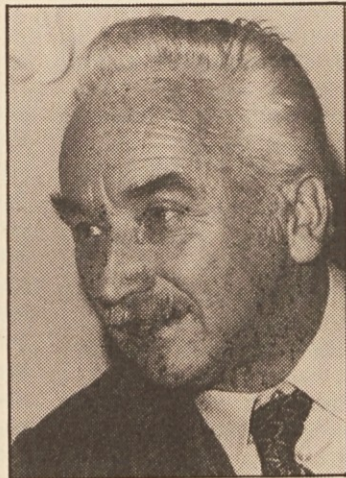
Mučeniške smrti dekana Štefana Singerja iz Kaple na Dravi, ki je napisal štiri knjige o kulturni in cerkveni zgodovini dvojezičnih dekanij (Kultur- und Kirchengeschichte), smo se spomnili ob ponatisu treh teh knjig po Krščanski kulturni zvezi v Celovcu, manj znana je usoda Singerjevega predhodnika na fari v Kapli ob Dravi prošta Valentina Limpla. 16. februarja bo minilo 60 let, odkar se je začel njegov križev pot, ki se je končal pet let pozneje s smrtjo. Naprosili smo dolgoletnega sotrudnika in odgovornega urednika Našega tednika Janka Tolmajerja z Radiš, da nam pove ob tej priliki svoje spomine na tisti čas:

Ko smo zadnjič brali v nekem listu, da se nobenemu Koroškemu Slovcu po plebiscitu niti las ni skrivil, sem se spomnil na to: 16. februarja ob pol desetih zvečer so v Kapli ob Dravi zvalili tamkajšnjega župnika in dekana Valentina Limpla pod pretvezo, da želi nek bolnik spoved, v Resnico (Resnik) proti Borovljam. Grede so ga obstrčili in nevarno ranili na pljučih. Storilcev nikoli niso našli, dekan Limpel pa je ležal dolge tedne v celovski bolnici med življenjem in smrtjo in je tudi po petletnem trpljenju umrl.

Ta vzorni in odlični slovenski duhovnik ni hotel oditi iz svoje fare, v kateri je bil že 11 let, na pritisk gotovih nemškonacional-

Ker se zavedamo, kako važne za sožitje in sodelovanje v župnijskem občestvu so volitve v župnijske svete, smo naprosili dvornega svetnika nadzornika dr. Valentina Inzka za prispevek o teh volitvah. Dvorni svetnik dr. Valentin Inzko je bil v letih 1960 do 1968 predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Pozneje se je posvetil predvsem delu v škofijski sinodi. Je tudi med pobudniki izjave o sožitju med Nemci in Slovenci na Koroškem in skupno z dr. Ernstom Waldsteinom odgovorni urednik dvojezične brošure »Skupna Koroška / Gemeinsames Kärnten«.

Dr. Valentin Inzko je član predsedstva škofijskega sveta, podpredsednik Slovenskega pastoralnega odbora,

član škofijskega odbora za župnijske svete in član dekanijskega odbora za izvedbo volitev v dekaniji Borovlje ter predsednik koordinacijskega odbora. V domači sveški fari pa je član župnijskega delovnega krožka.

Način sodelovanja je seveda danes drugačen, prilagojen današnjim družbenim razmeram. Zavedajoč se, da je tradicija sodelovanja med duhovniki in laiki v naših farah že od nekdaj zelo močna, stopamo v zadnjo fazo pred volitvami v župnijske svete v zavesti, da je ohranitev in utrditev te skupnosti duhovnikov in laikov v današnjem času še prav posebno potrebna. Velike in mnogovrstne so naloge v sodobni družbi. Kot kristjani in

Slovenci ne moremo in ne smemo mimo njih!

Brez težav ne bo šlo

Tudi v bodoče pa težave ne bodo izostale. Še prav posebej moramo računati z njimi v prihodnjih tednih. Marsikje ne bo manjkalo podtikavanj in nerazumevanja. To so realnosti življenja, ki zahtevajo od nas preišljenega ravnanja in preudarnih odločitev.

ELAN

tovarna smučič v Brci, Kärntnerstraße 48

RAZPISUJE NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

2 strojna ključavničarja, po možnosti specializirana na gradnjo smučarskih modelov (modelarja)

1 obratni električar

Interesenti naj se takoj osebno oglasijo v obratu, od ponedeljka do petka, od 8.00 do 17.00 ure. Tel. 0 42 57/23 15.

sali na gnojni koš in ju peljali skozi Velikovec ter ju grdo zasmrnavali, župnika Holeca pa so potem še tako natepli, da je na enem ušesu zgubil sluh. Brata bivšega župnika na Ziljski Bistrici (ki je bil tudi duhovnik) so pretepali in tako ravnali z njim, da se mu je omračil um in je trpel okoli 20 let do svoje smrti.

To sem hotel povedati, ko se ponovno pojavljajo napadi in izpadi proti slovenskim duhovnikom (rektor tinskega doma Jože Kopeinig je že nekaj časa cilj takih napadov v časopisju, op. ur.). S tem hočem opozoriti vse tiste, ki pišejo in hujskajo proti slovenskim duhovnikom, ki so skrbeli in še skrbijo na Koroškem za obe narodnosti v okviru cerkvenih in človeških postav in predpisov. Po večini pišejo te napade ljudje, ki takrat še niso bili rojeni ali pa so bili še v plencah. Prav ti naj vidijo, kam dovede hujskanje in podtikavanje, s katerim se je tik po plebiscitu začela propaganda proti preostalim slovenskim duhovnikom, ki je potem našla svoj višek v fizičnih napadih in izgredih, ki sem jih deloma tukaj nakazal.

Neodgovorni pisci nosijo zadnjo odgovornost za take izgrede pred zgodovino in tudi pred Bogom!

Koliko je koroških Slovencev

Točen odgovor nam bi lahko dala le obširna in nepristranska študija. Toda vsaj približno oceno moremo dobiti tudi na podlagi nekaterih dejstev, ki so znana, ali pa so celo posebno poudarjena s strani tistih, ki se trudijo zatreti slovenski življenj.

Najprej se ozrimo na rezultate preštevanja. Kot smo nedavno čitali, je vodja deželne ustavne službe dvorni svetnik Ralf Unkart zagotovil, da koroška uprava ve, da na Koroškem živi 15 do 17 tisoč »zavednih« Slovencev, medtem ko število »jezikovnih« Slovencev ni znano. Podatek očitno zajema nekatere od inačič preštevanja. Vendar je tudi tak podatek še kako uporaben! V zdušju, ki ga je Messner lepo naslikal v številnih svojih črticah, npr. v Gluhi lozi, je jasno, da je lahko le majhen odstotek ljudi dovolj pogumen, da javno izpriča

resnico o sebi. Pri takih razmerah sociologija računa, da se ta odstotek giblje okoli 10 %. Račun je potemtakem lahek. Če se 10 % Slovencev upa izjasniti, kaj so, to pomeni, da je resničnih Slovencev 150 do 170 tisoč. To število se sicer utegne komu zdeti golo pretiravanje. Pa ni tako. Naravni razvoj prebivalstva kaže namreč v isto smer. Konec prejšnjega stoletja je bilo na Koroškem po nekaterih ocenah 120 tisoč Slovencev, po uradnih podatkih pa 102.252 leta 1880. Seveda moramo pričakovati, da je to število z rastjo prebivalstva porastlo.

Enako kažejo podatki, o katerih smo čitali v zadnjem času. Raziskovalec Ludwig Flaschberger je npr. nedavno poročal na 12. Koroških kulturnih dnevih, da samo ¼ prebivalcev Velikovškega okraja govori izključno nemško, kar po-

meni, da je tam dejansko vsaj ¼ Slovencev. Še bolj je zanimiv podatek o rabi slovenščine severno od Blatograda (Delo, 10. 1. 1981). Seveda so to slovenski kraji, vendar smo mislili, da je slovenska govornica tam utihnila že pred prvo svetovno vojno. Pa vidimo, da ni tako.

Tretja misel, ki jo je tu treba navesti pa je, da raba jezika sploh ni pokazatelj narodnosti, oziroma je lahko le eden od pokazateljev. Zaupen pogovor z navidez povsem ponemčenimi prebivalci kje v Celovcu ali Beljaku pokaže, da mnogi vedo za slovensko poreklo svojih prednikov in se nekje v globini temu poreklu ne odreka. To pa sploh ne sme presenetiti, saj vemo, da je govornica le eden izmed številnih oblikovalcev in izrazov narodnosti. Narodnost je veliko več kot le govornica, pa tudi več kot zatrjevanje občutek pripadnosti. Je dejstvo, o katerem ni mogoče glasovati, kot ni mogoče glasovati o barvi las in oči. Načelo priznavanja je v bistvu nasilno. Celó, če bi bilo svobodno izvedeno, bi ostalo brez vrednosti za ugotavljanje številčnosti nekega naroda. Še toliko manj vrednosti ima zato kak plebiscit.

Vse to pomeni, da ni prav, če sami Slovenci ožimo pojem Slovenca le na nekoga, ki je dovolj pogumen, da to izpriča. Še zlasti pa ni prav, če kak slovenski raziskovalec ali politik govori o Nemcih ko misli dejansko tiste Slovence, ki so prevzeli — mogoče šele delno — nemški jezik. Razen tega to pomeni, da je slovenski delež na Koroškem v resnici še zelo močan. Leta 1890 so uradno zabeležili, da je Slovencev 29,53 %. V kasnejših letih jih niso ne pobili, ne izselili! Izseliti so jih sicer poskušali, a so se vrnili. Se pravi, da danes njihov delež ne more biti bistveno drugačen, kot takrat. Pri tem nas ne sme motiti niti govornica, niti zavest, ki pri mnogih ni prebujena do te mere, da bi se očitala oziroma še zlasti do te mere, da bi se upala očitati tudi pri takih postopkih, kot je preštevanje prebivalstva.

Sprejeti rezultate navidezne asimilacije in prezreti resnično število Slovencev je tedaj ne le neodgovorno, ampak vzbuja malodušje in pospešuje asimilacijo! Mi pa prav gotovo ne smemo biti s takim pospeševanjem dediči in sokrivci raznih velikonemških stremeljenj. Ugotovitev resnice ne predstavlja nikakršnega poskusa »renacionalizacije«, saj resnične denacionalizacije ni moglo niti biti. Skrb za to, da se vsakdo ove resnice o sebi in jo izpove, je torej dolžnost nas vseh.

Večkrat je obljubil, ne samo enkrat. Videla je, da je napravila mladcu veliko veselje. V basu bo brez škode na glasu zaključeval mutacijo! si je mislila. S prijazno gesto ga je odslovila.

Dijak je bil na oblakih. Ali je preslišal, da je odhajajoča profesorica-dirigentka odšla brez haj-hitlarja?

Kot bi končal bedast film, tako se je zanj spremenil svet. Zdaj je našel spet nekaj v sebi, da je živelo, da ni samo otožno hrepenelo, se izlivalo v prikritih dnevnike, se izsanjalo v dolga pisma v Salzburg, se zamotalo v razburkane sanje prenapetih erotičnih dimenzij.

Profesorica Klančnik, ki so jo dijaki med sabo laskavo imenovali „dirigentka Irmgard“, je imela mešani zbor učiteljskih in prstkih. Mladci so se počutili kot mladi moški v vlogah študentov akademikov v filmu „Unser Fräulein Doktor“. Z obrazom je izražala med dirigiranjem vse, navdušeni pevci so ji neutrudljivo sledili. Z očmi je nakazovala naraščanje in z intimno priprtimi vekami upadanje, pohitevanje z iskrami v očesnih kotih in upočasnjevanje z mehko krog ust. Z ličnimi rokami je zaokroževala in razširjevala, s prefinjenimi gibljaji je ujemala odtenke in že s svojim nastopom vlivala pogum nastopajočim, sproščeno solistom in nudila poslušalcu užitek. Dijak je gorel.

Prvič pa je pel v zboru.

Kaj tako šolsko bevskanje od nekdej!

Ali tisto koračniško nabijanje ostudnih hajot-pesmi!

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA Celovec, SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO Celovec, SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO Šentjakob v Rožu

vabijo na

III. zimski pohod »Arihova peč«

v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo februarja 1945, ki bo v nedeljo, 22. februarja 1981, s pričetkom ob 10. uri na Hodnini pri Polancu nad Šentjakobom v Rožu.

SPORED

s mučarski tek — 6 km (1 krog):
otroci do 10 let (letniki 1971 in mlajši)
dekleta in fantje do 16 let (letniki 1965 do 1970)
ženske do 30 let (letniki 1951 do 1964)
ženske nad 30 let (letniki 1950 in starejše)

s mučarski tek — 12 km (2 kroga)
moški do 30 let (letniki 1951 do 1964)
moški do 40 let (letniki 1940 do 1950)
moški nad 40 let (letniki 1939 in starejši)

pohod za pešce od »Polanca« preko partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Kočje nad Arihovo pečjo« in nazaj (mimo Resmanove lovske kočje).

POGOJI ZA UDELEŽENCE, ŠTART

Na III. zimskem pohodu »Arihova peč« lahko sodelujejo vsi. Štart za pohodnike je od 10.30 ure naprej, na cilj pa je treba priti najkasneje do 17. ure. Masovni štart za tekače na 6 km je ob 10.30 uri, 15 minut kasneje pa za tek na 12 km.

PRIJAVE IN ŠTARTNINA

Do 18. februarja 1981 na vseh Posojilnicah; na uredništvu Slovenskega vestnika, St. Ruprecht Straže 19, 9020 Celovec (tel. 84 9 24); na sedežu SŠZ, Spitalgasse 12, Celovec; na sedežu Slovenskega planinskega društva Celovec, Gasometergasse 10 (tel. 32 5 50), pri SPD »Rož« (Posojilnica Šentjakob v R.). Naknadne prijave sprejemamo na dan priveditve med 9.30 in 10. uro. Štartnina znaša 30 šil. za odrasle in 20. šil. za otroke in mladince. Štartnina se plača ob prijavi.

Za zdravstveno službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost. Organizator bo za udeležence pripravil servisno službo ELAN in TOPSPORT, kjer se bo dobilo nasvete za mazanje smuči in kjer se bo lahko izposodilo tekaške smuči.

PODELITEV NAGRAD

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo ob 12. uri na cilju.

Vsak udeleženec dobi nato diplomu za udeležbo in značko III. zimskega pohoda »Arihova peč«. Uvrščeni tekači dobijo pokale, plakete, praktične nagrade, najboljši dneva pa spominsko plaketo »Slovenskega vestnika«.

ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ« bo izveden ob vsakem vremenu. V slučaju pomanjkanja snega bo samo pohod (pešcev).

DOVOZ IN PARKIRNI PROSTOR

Iz Šentjakoba v R. vodi proti Področčici / Rosenbach, preko vasi Leše / Lessach, Svatne / Schlatten in Hodnina / Kanin asfaltirana cesta, ki bo označena s kažipot »Arihova peč«. Parkirišča so na razpolago.

ZLATA ZNAČKA

Kdor se bo 5 krat udeležil Zimskega pohoda »Arihova peč«, bo prejel posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

Tej dolžnosti pa ne bomo stregli, če bomo nepremišljeno vse tiste, ki ne govorijo več (javno) slovensko žigosali kot odpadnike, nemškutarje itd. Nasprotno, prav tem smo dolžni največ pozornosti, pa čeprav utegne kdo izmed njih biti celo član kakega Heimatdiensta. Celó tak član utegne nekega dne spoznati, da pomeni služba domovini tudi službo slovenskemu rodu in jeziku.

J. Zalokar

Aforizmi

Kjer imajo le enega kandidata, zagotovo izvolijo slabšega.

Kadar se napredek ustavi, je to za nekatere stabilizacija.

Kadar človeku poide sapa, ima navadno največ povedati.

Žarko Petan

Valentin Polanšek

Križ s križi

99.

Ni bilo več sodijaka Guča, da bi se izdušil na svoj značilen način. Odšel je na počitnice. V nemščini in matematiki je „zmrznil“. Zmleli so ga po preizkušeni metodi selekcije, zakaj preveč je nergal in upal reči misli med dijaki, ki spadajo pod rubriko „folks-šedling“, „wercersecung“.

Zdaj je bil vrag. Komaj še časa za učenje. A tudi ni bilo prave vneme pri tretjeletnikih. Potem pa dnevno ista drajna: Zračni alarm... potikanje po zakloniščih... vedno manj in slabša hrana... in orožne vaje in orožne vaje...

Zato je bilo končno nekaj razveseljivega, ko je prišla v domsko pisarno mlada profesorica Klančnik in dala poklicati grupenfirerja Zdravka.

— Nocoj so v jedilnici vaje. V zbor bi vas sprejela, če ste volje?

Kake spremembe! In toliko! Pa hkrati!

Zavikala ga je...! Povabila ga je...! K petju v izbrani zbor...!

ŠPORT

Sveče: 2. ljudski tek za Rožanski pokal

Do zadnje sekunde pred štartom so čakali tekači na zmagovalca 1. ljudskega teka za ROŽANSKI POKAL v Ločah, Hermanna Sobe in Heidi Wachter. Ko jiju ni bilo, so se nekateri oddahnili, saj obeh največjih konkurentov ni bilo med konkurenco. Zmagovalec pri mladincih v Ločah Marko Zwitter pa je pustil tudi v Svečah svoje sotekmovalce za sabo. V skupni lestvici za ROŽANSKI POKAL zaseda sedaj odlično 4. mesto. Ob toplen soncu se je začel že 2 uri pred štartom pravi vrvež med tekmovalci, ki so preizkušali sneg in iskali najboljši vosek in klister za sveško stezo. Za tekovanje so bile pripravljene 3 proge: za otroke 2,5 km, za ljudski tek 6 km in za tek za ROŽANSKI POKAL 10 km. Kljub temu, da je bil naslednji dan 'Trnovski maraton' je bila udeležba s skoraj 100 tekmovalci proti pričakovanju velika. Ljudski tek v Svečah je pokazal, da se zanimanje za tek s smučmi vedno veča in da tudi povpraševanje po takih prireditvah narašča. Odlično delo je opravila spet ELANOVA servisna ekipa, ki je skrbela, da so smuči čim bolj drsele, zraven pa je priskočila še na pomoč pri vpisovanju in merjenju časa. Hanzl Weiss pa je z napravo za merjenje časa Šentjanskega športnega društva ovekovečil minute in sekunde tekmovalcev.

Dr. Inzko (Kočna) in Jože Wakounig (NT) čestitata najmlajšim prvakom: Erichu Urschitzu (1.), Mirku Weberju (2.) in Martinu Lindlu (3.).

Zelo močno je bila tokrat zastopana ekipa iz Sel, ki je prireditelj naslednjega ljudskega teka za ROŽANSKI POKAL. Svojo obljubo v Ločah je izpolnil tudi glavni urednik NT Jože Wakounig in se spustil s svojo ženo po stezi. Ta dva sta se borila tudi za zadnje mesto. Predvsem pa so se organizatorji razveselili rojakov-udeležencev iz Zile s predsednikom ŠD Zahomec, dr. Wieveletom na čelu.

Merjenje časa je prevzelo tudi na tem teku ŠD Šentjanž. Hanzl Weiss je ob asistenci sodelavcev ELANA in NT vzel v roke poleg merjenja časa tudi masovni štart, ko je prišlo do kratkega zastanka. Saj so v stresu priprav sodelavci morali prestaviti 'štart-cilj' transparent tik pred štartom s steze za trening na stezo za tekovanje. Vendarle so privedle do majhnih pomot dvojne štartne številke, ene od ELANA, druge od EKZ

Zmagovalci pri moških-starešinah, od leve: Hans Tschelesnig (3.), Franc Černut (1.) in Rado Schwegel (2.).

3. tek za Rožanski pokal bo v Selah

DSG Sele prireja skupno z Našim tednikom 3. tekovanje za Rožanski pokal v soboto, 21. februarja, v Selah. Štart bo ob 14. uri na stezi na Šajdi (blizu Terkla). Prijave sprejemajo uro pred štartom in pri Terklju. Proge bodo na 10 km, 5 km in 2,5 km.

2. ljudski tek za ROŽANSKI POKAL je priredilo SPD Kočna v Svečah pod pokroviteljstvom NAŠEGA TEDNIKA in ELAN.

Zmagovalci 2. ljudskega teka za ROŽANSKI POKAL: od leve: Dieter Huber (3.), Herbert Hafner (1.) in Hermann Mairitsch (2.).

Rezultati 2. ljudskega teka za Rožanski pokal v Svečah

Zmagovalci:

2,5 km

dekleta: Nada Zerzer
fantje: Erich Urschitz

6 km

ženske: Waltraud Gutschier
moški: Gerhard Zentner

10 km

mladinci: Marko Zwitter, Robert Bien, Manfred Tolmajer

ženske: Erika Wrolich, Nežka Pinter, Alenka Inzko

moški — starešine: Franc Černut, Rado Schwegel, Hans Tschelesnig.

moški: Herbert Hafner, Hermann Mairitsch, Dieter Huber

V tekovanju za ROŽANSKI POKAL po dveh ljudskih tekih je razporedje sledeče:

moški:

1. Dieter Huber 35 (20+15); 2. Herman Sobe 25, Herbert Hafner 25; 4. Marko Zwitter 22 (11+11); 5. Hermann Mairitsch 20; 6. Willi Tschernernjak 15; 7. Klaus Kopandi 12 (7+5); 8. Folli Waldhauser 11 (4+7); 9. Robert Bien 9 (5+4); 10. Josef Struckl 3, Ludwig Druml 3; 12. Valentin Krautzer 2, Dionys Struger 2; 14. Alfred Bien 1, Karl Krautzer 1;

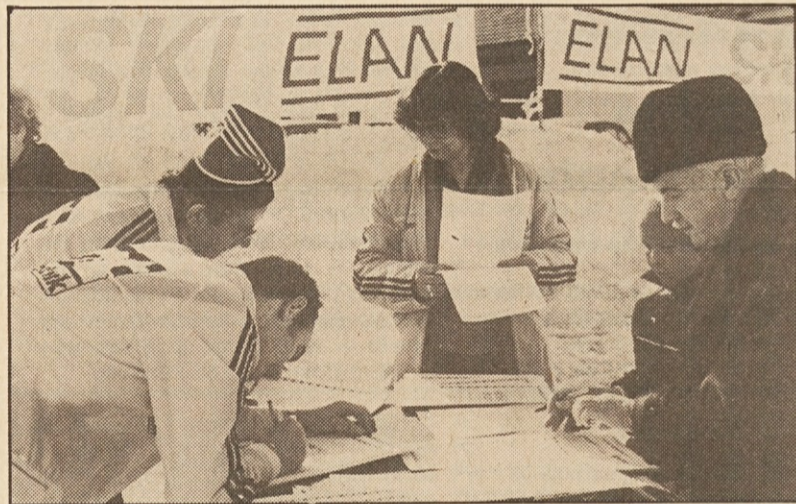
ženske:

1. Erika Wrolich 45 (20+25); 2. Nežka Pinter 30 (15+15); 3. Heidi Wachter 25; 4. Ilse Furtner 20; 5. Alenka Inzko 11;

Po tekovanju je bila podelitev nagrad v gostilni 'Adam'. Nestrpne tekmovalce, ki so čakali na rezultate, je z ubrano pesmijo pod vodstvom Antona Feiniga zabaval moški pevski zbor SPD 'Kočna'. Zmagovalci so prejeli lepe pokale, ki so jih darovali: podjetje Franc Begusch, župan Baurecht, trgovina Zerzer-Begusch, Raiffeisenkasse-Bistrica, gostilna 'Adam', SPD Kočna, Intrade, dr. Velik, KKZ, NSKS in Naš tednik. Posebej sta bila počaščena starosti tekovanja s plaketo. Nato je

sledilo žrebanje nagrad. Sodelovali so vsi tekmovalci. Zvečer pa je SPD Kočna priredila pustno veselico.

Tekmovalo je staro in mlado. Najmlajši udeleženec Martin Bernd je bil star 7 let, staroste tekovanja Josef Uggowitzer, ki je tek 10 km, in Herbert Holtsch, ki je tek 6 km, pa sta bila letnik 1913. Samo tekačev na 10 km je bilo letos že več kakor lani, namreč 50, na 6 km jih je teklo 40, na 2,5 pa 7.

Tekači so se spustili po progi, treba je izpolniti listine; od leve: Sommeregger (NT), Matevž Wakounig (Kočna), ga. Dauscher (ELAN-trgovina) in dr. Valentin Inzko (Kočna).

Servis trgovine ELAN hitro izpolnjuje zadnje želje tekačev.

Že drugič se je udeležil ljudskega teka v Svečah tudi konzul SFRJ Alfonz Naberžnik s soprogo; letos izven konkurence.